

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	8Cdo/67/2023
Identifikačné číslo spisu:	4116221836
Dátum vydania rozhodnutia:	25.02.2025
Meno a priezvisko:	Mgr. Miroslav Šepták
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2025:4116221836.2

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcov 1/ G.. B. X.B., narodenej XX. C. XXXX, O. XXXX a 2/ H. X., narodeného XX. Y. XXXX, O. XXXX, obaja zastúpení advokátkou Mgr. Andreou Rusnákovou, Bratislava, Heydukova 16, proti žalovaným 1/ G.. P. P., narodenému XX. U. XXXX, W., C. XXXX/XX, 2/ P.. C. T., narodenému X. U. XXXX, W., W.E. XXXX/X, obaja zastúpení advokátskou kanceláriou Advokátska kancelária Andrej Vlk, s.r.o., Bratislava, Gallayova 21, o zaplatenie 30 000 eur s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Nitra pod sp. zn. 10C/376/2016, o dovolaní žalobcov 1/ a 2/ proti rozsudku Krajského súdu v Nitre zo 15. decembra 2022 sp. zn. 7Co/86/2021, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovaným 1/ a 2/ p r i z n á v a nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Napadnutým rozsudkom Krajský súd v Nitre (ďalej len „odvolací súd“) potvrdil rozsudok Okresného súdu Nitra (ďalej len „súd prvej inštancie“ resp. „prvoinštančný súd“) z 01. júla 2021 č. k. 10C/376/2016-646 (v poradí druhý) podľa § 387 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z.z.. Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) ako vecne správny v napadnutom zamietajúcom výroku a vo výroku o nároku na náhradu trov konania (výrok I.); žalovaným 1/ a 2/ priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania voči žalobcom 1/ a 2/ v rozsahu 100 % (výrok II.).

1.2. V odôvodnení rozsudku súd prvej inštancie uviedol, že podanou žalobou sa žalobcovia voči žalovaným 1/ a 2/ (ďalej aj „žalovaní“) domáhali uloženia povinnosti spoločne a nerozdielne na zaplatenie sumy 30 000 eur s úrokom z omeškania 5 % ročne z 30 000 eur od podania žaloby do zaplatenia. Uplatnený nárok odôvodnili tým, že dňa 8. augusta 2014 so žalovanými uzavreli kúpnu zmluvu, predmetom ktorej bol pozemok parcela č. XXXX/X záhrada o výmere 446 m² v katastrálnom území A.f zapísaný vo vl. č. XXXX za kúpnu cenu 18 000 eur. V ten istý deň uzavreli ako objednávateľia so žalovanými ako dodávateľmi zmluvu o dielo spočívajúcu vo vyhotovení základovej dosky za cenu 8 500

eur. Žalobcovia tvrdili, že žalovaní im 18. augusta 2014 predložili antidatovaný dodatok s dátumom 8. augusta 2014, ktorým sa zmenil predmet a vykonanie diela na cenu za základovú dosku 8 500 eur a zálohovú platbu za drevenú panelovú konštrukciu 21 500 eur. Žalovaný 1/ od nich prevzal 18. augusta 2014 v hotovosti sumu 8 500 eur a 21 200 eur a neskôr mu v hotovosti uhradili 300 eur. Práce dohodnuté v zmluve o dielo a jej dodatku žalovaní ale nevykonali. Základovú dosku zhotovila a drevenú konštrukciu dodala spoločnosť O - business s.r.o. Na strane žalovaných preto došlo k bezdôvodnému obohateniu, ktoré žalobcovia žiadali vydať.

1.3. V poradí prvým rozsudkom z 3. októbra 2018 č. k. 10C/376/2016- 286 súd prvej inštancie uložil žalovaným 1/ a 2/ spoločne a nerozdielne zaplatiť žalobcom 1/ a 2/ sumu 29 700 eur s úrokom z omeškania 5 % ročne zo sumy 29 700 eur od 15. augusta 2016 do zaplattenia do 3 dní od právoplatnosti tohto rozsudku. Vo zvyšnej časti žalobu zamietol. Žalobcom 1/ a 2/ priznal proti žalovaným 1/ a 2/ nárok na náhradu trov konania v rozsahu 98 %. Proti tomuto rozsudku podali odvolanie žalovaní, a to voči vyhovujúcemu výroku. Odvolací súd uznesením z 30. júna 2020 č. k. 7Co/88/2019-373 rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutom vyhovujúcom výroku, ako aj vo výroku o trovách konania zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Vyslovil názor, že v prvoinštančnom konaní neboli odstránené zásadné rozpory v tvrdeniach strán sporu. Uviedol, že v ďalšom konaní súd prvej inštancie vypočúje navrhnutú svedkyňu L. O., prípadne vykoná ďalšie stranami navrhnuté dôkazy a bude sa zaoberať tým, či zmluva o dielo spolu s dodatkom medzi zmluvnými stranami bola platne uzavretá a za akým účelom bola žalobcami vyplatená žalovaným suma 29 700 eur.

1.4. V poradí druhým rozsudkom súd prvej inštancie žalobu zamietol (výrok I.); žalovaným 1/ a 2/ priznal proti žalobcom 1/ a 2/ nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100% (výrok II.); výrokom III. rozhodol, že Slovenská republika nemá nárok na náhradu trov konania a výrokom IV. upravil učtáreň Okresného súdu Nitra, aby po právoplatnosti rozhodnutia vrátila žalovaným 1/ a 2/ každému v pomere 1-ina nespotrebované preddavky zložené na tmočné. Svoje rozhodnutie právne odôvodnil ustanoveniami § 37 ods. 1, § 41a ods. 2, § 451 ods. 1, 2 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov (ďalej len „Občiansky zákonník“).

1.5. Súd prvej inštancie doplnil dokazovanie a z čestného prehlásenia svedkyne L. O. mal preukázané, že žalobcovia nemali vlastné prostriedky, náklady na kúpu pozemku a projekt boli približne 40 000 eur, 34 000 eur pozemok a 4 000 eur projekt, vedľajšie náklady na kúpu sa vzťahovali na kúpnu cenu podľa kúpnej zmluvy 18 000 eur, v takejto výške bola poukázaná notárovi 18. augusta 2014, a vtedy sa aj pripočítalo prvých 30 000 eur poskytnutých z úveru, z ktorej žalobcovia vybrali 29 700 eur pre zvyšok kúpnej ceny a čiastočne pre základovú dosku. Z predloženého listinného dôkazu Prílohy č. 1 prvoinštančný súd zistil, že L. O. si zapísala, že predmetom financovania je pozemok v A. za 38 000 eur, kúpna cena bola 18 000 eur a dom 150 000 eur. Z výsluchu svedkyne L. O. súd prvej inštancie zistil, že úver bol žalobcom poskytnutý vo výške 150 000 eur a podľa dohody mal byť z neho uhradený pozemok a vedľajšie náklady vo výške 38 000 eur a ostatné peňažné prostriedky mali byť použité na výstavbu domu. Cena 38.000 eur za kupovaný pozemok bola podľa nej primeraná. Notárovi bolo prevedených 18 000 eur a na účet žalobcov v ten istý deň 34 000 eur, z ktorých bolo vybratých 29 700 eur. Svedkyňa ďalej uviedla, že do poznámok si sumu 38 000 eur zapísala sama na základe dohody v rámci zmluvy o úvere a do kúpnej zmluvy mohla byť napísaná cena bez vedľajších nákladov. Predloženou inzerciou z obdobia 4 roky pred uzavretím zmluvy súd prvej inštancie zistil, že cena pozemku v A. bola 46 eur/1 m²; predloženou kúpnu zmluvou uzavretou medzi inými kupujúcimi 2. mája 2014 bolo preukázané, že cena pozemku v A. bola 75 eur/1m². Z emailovej komunikácie žalovaných zo 7. februára 2014 (č.l. 469) vyplynulo, že od žalobcov mali dostať sumu 8 500 eur na dosku a 21 500 eur na konštrukciu na základe zmluvy o dielo, pričom žalobcovia vedeli, že časť z vyplatených peňazí je za pozemok, čo museli akceptovať inak by bol pozemok drahší. Žalovaní spolu so spoločnosťou O-business s.r.o. dostali od žalobcov spolu 147 000 eur.

1.6. Súd prvej inštancie poukázal na skutočnosť, že v konaní nebolo sporné, že medzi zmluvnými stranami bola uzavretá kúpna zmluva, ktorej predmetom bola kúpa pozemku za kúpnu cenu vo výške 18 000 eur a v ten istý deň aj zmluva o dielo v znení jej dodatku, ktorého predmetom bolo zhotovenie

základovej dosky za cenu 8 500 eur a drevenej panelovej konštrukcie za zálohu 21 500 eur. Medzi žalobcami a spoločnosťou O-business s.r.o. bola 22. augusta 2014 uzavretá zmluva o dielo, ktorej predmetom bolo zhotovenie domu „na kľúč“ za sumu 97 000 eur. Žalobcovia vyplatili žalovaným sumu 29 700 eur (21 200 eur + 8 500 eur), žalovaní však tvrdili, že uvedenú sumu prijali ako doplatok do dohodnutej kúpnej ceny pozemku a zálohy na cenu diela zhotoveného O-business s.r.o. a nákladov na projekt. V rámci vykonaného dokazovania tiež nebolo sporné, že pozemok bol ponúkaný za 34 000 eur, čo bolo aj preukázané emailom P. X. Š.. Z tohto emailu okrem toho vyplýva, že k cene 34 000 eur bolo potrebné pripočítať notársky poplatok, katastrálny poplatok, daň z pozemku a cenu za projekt pre stavebné povolenie, spolu 39 928 eur. Výsluchom svedkyne L. O., riaditeľky banky, ktorá žalobcom poskytla úver, jej čestným prehlásením a poznámkami k tomuto úveru mal súd prvej inštancie za preukázané, že medzi zmluvnými stranami bola cena za pozemok spolu s vedľajšími nákladmi dohodnutá vo výške 38 000 eur, z čoho 4 000 eur boli náklady na projekt a v sume 18 000 eur neboli zahrnuté vedľajšie náklady. Ďalej súd prvej inštancie poukázal na výsluch svedka U.A. E., podľa ktorého cena pozemku bola dohodnutá vo výške 34 000 eur a v zmluve bola uvedená suma 18 000 eur iba z dôvodu nedostatku peňažných prostriedkov na strane žalobcov. Podľa tohto svedka zvyšok dohodnutej ceny za pozemok vyplatili žalobcovia žalovaným dňa 18. augusta 2014, ktorej prevzatie potvrdili svojim podpisom na zmluve o dielo z 8. augusta 2014. Z mailovej komunikácie medzi žalovaným 1/ a žalobkyňou 1/ zo dňa 17.-18. septembra 2014 vyplynulo, že žalobkyňa na dopyt žalovaného 1/ o zaslanie „dokladu o prevzatí hotovosti za pozemok“ reagovala doručením Dodatku k zmluve o dielo zo dňa 8. augusta 2014. Súd prvej inštancie ďalej poukázal na skutočnosť, že žalobcovia mali záujem o zhotovenie domu „na kľúč“, pričom z emailu P. Š. bolo preukázané, že dom „na kľúč“ im bol ponúkaný za cenu 147 000 eur s pozemkom. Výpoveďou svedka U. E., konateľa zhotoviteľa, bolo preukázané, že k zníženiu ceny diela zo sumy 112 000 eur na 97 000 eur prišlo z dôvodu, že mu žalovaní poskytli zo sumy prijatej od žalobcov dňa 18. augusta 2014 časť ceny diela. Prvoinštančný súd poukázal tiež na skutočnosť, že podľa zmluvy o dielo uzavretej medzi žalobcami a žalovanými v znení jej dodatku z 8. augusta 2014 mali žalovaní dielo zhotoviť pre žalobcov do jedného mesiaca od prijatia ceny diela a keďže sumu mali podľa žalobcov prijať 18. augusta 2014 mali dielo (základovú dosku a drevenú panelovú konštrukciu) vyhotoviť do 18. septembra 2014, napriek tomu žalobcovia už 22. augusta 2014 uzavreli zmluvu o dielo s iným zhotoviteľom, ktorá im mala rovnako toto dielo zhotoviť, za čo mu podľa rozpisu platieb z 19. augusta 2014 mali zaplatiť dohodnutú cenu, čo svedčí o tom, že žalobcovia museli mať vedomosť o totožnom plnení. Súd prvej inštancie konštatoval, že žalobcovia hoci v priebehu konania tvrdili, že pozemok má vady a ponúkaná cena bola pre nich privysoká, nijakým spôsobom nepreukázali prečo by im mala byť poskytnutá zľava 44 % z ceny pozemku.

1.7. Po vykonanom dokazovaní súd prvej inštancie dospel k záveru, že zmluva o dielo uzavretá medzi žalobcami a žalovanými dňa 8. augusta 2014 v znení jej dodatku nebola uzavretá vážne, a preto je podľa § 37 ods. 1 Občianskeho zákonníka neplatná. Konštatoval, že v konaní bolo preukázané, že žalobcovia a žalovaní boli dohodnutí, že v kúpnej zmluve týkajúcej sa pozemku účelovo uvedú nižšiu kúpnu cenu, doplatok ktorej žalobcovia vyplatia žalovaným na základe simulovanej zmluvy o dielo a rovnako tak boli dohodnutí, že v zmluve o dielo uzavretej so zhotoviteľom O-business s.r.o. uvedú účelovo nižšiu cenu diela, zálohu ktorej žalobcovia vyplatia žalovaným a zaplatia im aj náklady na projekt. Poukázal na ustanovenie § 41a ods. 2 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého potom platí dohoda o vyššej kúpnej cene pozemku, diela a nákladov za projekt a preto na strane žalovaných nemohlo prísť podľa § 451 ods. 2 Občianskeho zákonníka k vzniku bezdôvodného obohatenia vo výške 29 700 eur, ktoré by boli povinní žalobcom vydať podľa § 451 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Žalobu žalobcov z uvedených dôvodov preto v celom rozsahu zamietol.

1.8. O nároku na náhradu trov konania prvoinštančný súd rozhodol podľa § 255 ods. 1 CSP, keď v spore úspešným žalovaným priznal proti neúspešným žalobcom nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %. Štátu vznikli trovy za preklad nesprávneho predvolania pre svedkyňu, ktoré z uvedeného dôvodu neboli kryté preddavkom a pretože ani jednej zo strán nebolo možné pričítať zavinenie na vzniku týchto trov, súd štátu ich náhradu podľa § 255 ods. 1 CSP za použitia čl. 4 ods. 1 základných princípov CSP nepriznal. V priebehu sporu súd do konania pribral ako tlmočníčku a prekladateľku F.. E. M. z dôvodu, že svedkyňa L. O. neovláda slovenský jazyk. Žalovaní na vykonanie tohto dôkazu zložili preddavky a keďže zložené preddavky neboli v celom rozsahu spotrebované, súd

prvej inštancie rozhodol, že sa po právoplatnosti rozhodnutia o tlmočnom vrátila žalovaným, ktorí ich zložili a to každému z nich v pomere 1.

2. Odvolací súd v dôvodoch potvrdzujúceho rozhodnutia uviedol, že rozhodujúce o odvolaní podanom žalobcami, preskúmal napadnutý rozsudok a konanie, ktoré mu predchádzalo, ako aj dôvody odvolania a skonštatoval, že súd prvej inštancie vykonal dostatočné dokazovanie, dôkazy správne vyhodnotil, avšak vec po právnej stránke posúdil len čiastočne správne. Napriek tomu odvolací súd dospel k záveru o vecnej správnosti napadnutého rozhodnutia, pretože súd prvej inštancie správne zistil skutkový stav a vyvodil z neho správne právne závery, týkajúce sa neplatnosti Zmluvy o dielo v znení jej dodatku v zmysle § 37 ods. 1 Občianskeho zákonníka, keď v konaní bolo preukázané, že obidve zmluvné strany uvedenú zmluvu o dielo neuzatvorili vážne, teda s úmyslom, aby na jej základe žalovaní postavili žalobcom základovú dosku a dodali konštrukciu domu. Odvolací súd nesúhlasil s námietkami žalobcov, že v konaní nebol zo strany žalovaných predložený žiaden priamy dôkaz o tom, že kúpna cena za pozemok nemala byť vo výške 18 000 eur, ale vo výške 34 000 eur. Práve naopak, žalovaní v konaní produkovali množstvo dôkazov, z ktorých súd prvej inštancie správne vyvodil, že žalobcovia sa so žalovanými dohodli na kúpnej cene za pozemok 34 000 eur + ďalšie náklady napriek tomu, že do kúpnej zmluvy uviedli sumu 18 000 eur. O uvedenom svedčila emailová komunikácia, v ktorej žalobkyňa 1/ preposiela email žalovanému 2/ uvádzajúc „...ako sme sa včera dohodli, preposielam Vám email od pána Š..“ Je v ňom uvedená cena pozemku vo výške 34 000 eur, cena poplatkov, cena holodomu i celková cena domu s pozemkom. Tento email je zo 7. augusta 2014, teda deň predtým ako bola uzavretá kúpna zmluva so žalovanými u notára v A.. Odvolací súd považoval za zavádzajúce tvrdenie žalobcov, že sa dohodli so žalovanými na cene pozemku 18 000 eur dňa 8. augusta 2014, keď ešte 7. augusta 2014 súhlasili s cenou pozemku a poplatkami uvedenými v správe P. Š.. O rovnakom úmysle svedčilo aj čestné vyhlásenie, výpoveď a poznámky riaditeľky banky v A. L. O., ktorá mala poznámku o kúpnej cene 18 000 eur a zároveň mala uvedenú celkovú cenu pozemku s poplatkami vo výške 38 000 eur. Je zrejmé, že ak by uvedená svedkyňa nemala vedomosť o skutočnej cene pozemku, tak by nemala dôvod uviesť si to vo svojich poznámkach. Navyše riaditeľka banky uvádzala, že prvé stretnutie sa uskutočnilo v júli 2014, teda už v tom čase boli zrejme zmluvné strany dohodnuté na cene pozemku, keďže sa v banke preberalo financovanie úveru na pozemok a stavbu rodinného domu. Rovnako z emailu zo 17. septembra 2015, v ktorom žiadal žalovaný 1/ o zaslanie dokladu o prevzatí hotovosti za pozemok, žalobkyňa 1/ automaticky reagovala zaslaním dodatku k zmluve o dielo, v ktorom spolu so žalobcom 2/ podpisom potvrdila, že žalovaný 2/ prevzal celkovo sumu 8 500 a 21 200 eur.

2.1. Správne uviedol súd prvej inštancie, že skutkové tvrdenia žalovaných potvrdil vo svojej výpovedi aj svedok E., ktorý uviedol, že prevzal od žalovaných sumu 15 000 eur ako zálohu na stavbu rodinného domu s tým, že žalobcovia o tomto mali vedomosť. Žalobcovia v odvolaní namietali, že cena diela v zmysle zmluvy o dielo bola 97 000 eur a nedohodli sa na žiadnom znížení sumy zo 112 000 na 97 000 eur. K predmetnému odvolací súd uviedol, že nesporne Zmluva o dielo a rozpis platieb na vyhotovenie rodinného domu od spoločnosti O-Business s.r.o. boli na sumu 97 000 eur, avšak z výpovede uvedeného svedka bolo preukázané tvrdenie žalovaných, že svedkovi ako konateľovi O-Business s.r.o. odovzdali zálohu na vyhotovenie diela, a to v sume 15 000 eur. Zároveň bolo preukázané, že žalobcovia mali vedomosť o tejto tzv. zálohovej platbe. Odvolací súd preto uzatváral, že bezpochyby Zmluva o dielo v znení jej dodatku z 8. augusta 2014 je neplatná, pretože zmluvné strany ju neuzatvorili vážne a nemali vôľu, aby sa v zmysle tejto zmluvy uskutočnilo tam uvedené plnenie (zhotovenie základovej dosky a dodanie konštrukcie), pričom bolo tiež nesporne preukázané, že žalobcovia od počiatku mali vedomosť, že časť z odovzdanej sumy 29 700 eur bude doplatkom na kúpnu cenu za pozemok, a preto museli mať aj vedomosť, tak ako to potvrdil svedok E., že zvyšná časť bude predstavovať zálohu na vyhotovenie diela spoločnosťou O-Business s.r.o.. Tomuto nasvedčuje aj už vyššie uvedený email P. X. Š. zo 7. augusta 2014, ktorý vo svojom emaili vyčíslil žalobcom stavbu domu po štádiu holodom na sumu 95 500 eur a cenu domu na kľúč s pozemkom vo výške 147 000 eur vrátane DPH. V zmluve o dielo si pritom zmluvné strany dohodli predmet diela v znení - stavba domu na kľúč. Bolo potrebné tiež zdôrazniť, že žalobcovia od žalovaných nekupovali len pozemok, ale v kontexte predložených dôkazov a ich vyjadrení zároveň im mali sprostredkovať úver v banke a výstavbu rodinného domu, ktorú následne uskutočnila spoločnosť O-Business s.r.o. Z predloženej emailovej komunikácie vyplynulo, že strany

sporu sa už pred uzavretím kúpnej zmluvy na pozemok dohodli nielen na cene pozemku, ale aj na cene diela - stavby rodinného domu. Preto nie je prekvapujúce, že v cene 30 000 eur bol zahrnutý nielen zostatok kúpnej ceny za pozemok, ale aj zálohová platba na stavbu rodinného domu pre spoločnosť O-Business s.r.o. Navyše toto tvrdenie žalovaných a svedka E. potvrdzovala aj emailová komunikácia medzi žalobcami zo 7. augusta 2014, z ktorej vyplynulo, že žalobca 2/ vedel, že pozemok je drahší, pričom Zmluva o dielo spolu s dodatkom je fiktívna a jej cieľom je len získanie hotovosti vo výške 30 000 eur za účelom doplatenia ceny pozemku a ceny diela, keďže riadna zmluva o dielo je na sumu 97 000 eur, avšak celková cena pozemku a rodinného domu je 147 000 eur (20 000 eur uhradia notárovi, 30 000 eur v hotovosti žalovaným a 97 000 eur je cena zmluvy o dielo). Odvolací súd súhlasil aj s skonštatovaním žalovaných, že po celú dobu výstavby rodinného domu spolupracovali so žalobcami a ak by mali byť žalobcovia presvedčení, že sumu 29 700 eur uhradili žalovaným titulom uzatvorenej Zmluvy o dielo a jej dodatku, pričom hneď na to uzavreli aj Zmluvu o dielo so spoločnosťou O-Business s.r.o. s totožným plnením, je nereálne, aby žalobcom práve počas stavby domu dva roky uvedená suma nechýbala a nevyzývali žalovaných na jej vrátenie.

2.2. Odvolací súd zdôraznil, že všetky predložené dôkazy bolo potrebné vyhodnotiť jednotlivo, ale aj vo vzájomnej súvislosti. Nestotožnil sa s tvrdením žalobcov, že súd prvej inštancie vyhodnotil dôkazy len v prospech žalovaných a nezaoberal sa s ich námietkami. Na žalovaných bolo dôkazné bremeno vyvrátiť tvrdenia žalobcov. Žalovaní predložili viaceré listinné dôkazy, najmä kúpnu zmluvu a zmluvu o dielo. Súdom prvej inštancie preto musel vyhodnotiť či dôkazné bremeno zvolenej obrany žalovaní uniesli a preukázali svoje tvrdenia. Odvolací súd konštatoval, že námietky žalobcov v kontexte dôkazov produkovaných žalovanými nemali takú silu, aby ich dokázali vyvrátiť.

2.3. Citáciou a rozborom ustanovení § 37 ods. 1 a § 41a ods. 2 Občianskeho zákonníka odvolací súd konštatoval, pokiaľ právnym úkonom má byť zastretý iný právny úkon, platí tento iný úkon, ak to zodpovedá vôli účastníkov a ak sú splnené všetky jeho náležitosti (§ 41a ods. 2 veta prvá Občianskeho zákonníka). Z uvedeného potom vyplynulo, že ak má byť určitým právnym úkonom urobeným len „naoko“ (tzv. simulovaným právnym úkonom) zastieraný iný právny úkon (tzv. disimulovaný právny úkon), je simulovaný právny úkon neplatný z dôvodu nedostatku skutočnej vôle konajúcich subjektov urobiť tento úkon. V takých prípadoch platí zastieraný právny úkon; podmienkou ale je, že zastieraný právny úkon zodpovedá vôli subjektov a že spĺňa náležitosti požadované zákonom pre jeho platnosť. Pokiaľ by bol sám zastieraný právny úkon nedovolený (priečil by sa zákonu), bol by tiež neplatný (§ 39 Občianskeho zákonníka).

2.4. V danom prípade sa odvolací súd stotožnil s právnym posúdením súdu prvej inštancie v tom, že Zmluva o dielo v znení jej dodatku z 8. augusta 2014 je neplatná v zmysle § 37 ods. 1 Občianskeho zákonníka, keď v konaní bolo preukázané, že obidve zmluvné strany (strany sporu) ju neuzatvorili vážne, teda ich vôľou nebolo, aby na jej základe žalovaní postavili žalobcom základovú dosku a dodali konštrukciu rodinného domu. Odvolací súd ale súhlasil s námietkou žalobcov, že súd prvej inštancie poukazujúc na ustanovenie § 41a ods. 1 Občianskeho zákonníka a simulovanú Zmluvu o dielo, neuviedol aký právny úkon sa mal zastierať. Podľa žalobcov do úvahy neprichádzala argumentácia, že išlo o platný disimulovaný právny úkon (nie je zrejmé aký), pretože v tomto prípade by disimulovaný právny úkon musel zodpovedať vôli strán sporu a musel by spĺňať náležitosti požadované zákonom pre jeho platnosť. S týmto tvrdením sa odvolací súd stotožnil. Uviedol, že nesporne dôvodom uzavretia Zmluvy o dielo v skutočnosti nebolo vyhotovenie a dodanie v nej uvedeného diela, teda to, čo sa sledovalo takýmto právnym úkonom, ale poskytnutie finančných prostriedkov (sumy 30 000 eur) titulom doplatenia kúpnej ceny za pozemok a časti ceny za stavbu rodinného domu. V danom prípade teda predmetná zmluva o dielo spolu s dodatkom nebola simulovaným právnym úkonom, pretože nezastierala žiaden iný tzv. disimulovaný právny úkon, ktorý by bol platný. Z uvedeného potom vyplynulo, že Zmluva o dielo v znení jej dodatku zo dňa 8. augusta 2014 je neplatná pre nedostatok vôle zmluvných strán uzavrieť túto zmluvu. V konaní však bolo preukázané, že na strane žalovaných nedošlo k bezdôvodnému obohateniu prijatím sumy 29 700 eur zo strany žalobcov, pretože žalobcovia túto sumu poskytli žalovaným z dôvodu zaplataenia zvyšnej kúpnej ceny za pozemok (14 700 eur) a zaplataenia prvotnej platby (15 000 eur) pre spoločnosť O-Business s.r.o. na výstavbu rodinného domu žalobcov. Z uvedených dôvodov

odvolací súd napadnutý rozsudok ako vecne správny vo výroku potvrdil.

2.5. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania rozhodol odvolací súd v zmysle ustanovenia § 396 ods. 1 a § 255 ods.1 CSP tak, že žalovaným 1/ a 2/, ktorí mali v odvolacom konaní plný úspech, priznal proti žalobcom 1/ a 2/ nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %.

3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podali žalobcovia (ďalej aj „dovolatelia“) dovolanie, ktorého prípustnosť vyvodzovali z ustanovení § 420 písm. f) a § 421 ods. 1 písm. a) CSP. Navrhovali napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie. V bližších podrobnostiach namietanú vadu zmätočnosti podľa § 420 písm. f) CSP konkretizovali tým, že napadnutý rozsudok neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie, nie je jasný, zrozumiteľný, presvedčivý a dostatočne odôvodnený aby účastník sporu nemusel hľadať odpoveď na nastolenú problematiku v rovine dohadov, aby sa s prijatými závermi bolo možné stotožniť ako s logickým záverom procesu poznania nielen právnych záverov, ale aj záverov skutkových, z ktorých právne závery vychádzajú. Dovolatelia mali za to, že odvolací súd nielenže rozhodol v rozpore s ustálenou judikatúrou, ale rozhodnutie súdu je tak rozporuplné, že nie je možné zistiť ako odvolací súd preskúmanú vec právne posúdil - či Zmluva o dielo v znení dodatku z 8. augusta 2014 je platný úkon alebo nie, či išlo o simulovaný resp. disimulovaný úkon alebo nie, či prípadne simulovaný/disimulovaný úkon je platný úkon alebo nie, absentuje tiež právne posúdenie vzniku bezdôvodného obohatenia prípadne právne zdôvodnenie prečo by žalobcovia nemali nárok na jeho vydanie. Odvolací súd nedal v dôvodoch rozsudku žiadnu odpoveď na podstatnú právnu argumentáciu žalobcov uvedenú v odvolaní, jeho argumentácia je rozporuplná a nezodpovedajúca komplexnému hodnoteniu dôkazov, na ktorých zakladá zaujatý právny názor. Dovolatelia ďalej uviedli, že nesprávnym procesným postupom odvolacím súdom konštatovaný skutkový stav zakladá aj nesprávne právne posúdenie danej veci. Právny záver odvolacieho súdu o neplatnosti Zmluvy o dielo v znení jej dodatku z 8. augusta 2014 je podľa ich názoru arbitrárny a je výsledkom ústavne neudržateľného výkladu práva. Odvolací súd pri rozhodovaní odignoroval argumentáciu žalobcov, ktorú nepojal do dôvodov meritórneho rozhodnutia, rovnako ani rozporné tvrdenia žalovaných, čím došlo k selektívnemu výberu dôkazov následne hodnotených a tým aj pojatých do procesu ustáľovania skutkového stavu. Odvolací súd sa dominantne orientoval na dôkazy svedčiace v prospech žalovaných, čím došlo k porušeniu princípu rovnosti zbraní v súdnom konaní. Dovolatelia tvrdili, že došlo aj k porušeniu dvojinstančnosti konania, pretože súd prvej inštancie, po zrušení v poradí prvého rozsudku z 03. októbra 2018 č.k. 10C/376/2016-286 odvolacím súdom, formalistickým prístupom úplne prevzal vyslovený právny názor odvolacieho súdu v zrušujúcom uznesení a tento použil aj ako dôvod na zamietnutie návrhu žalobcov v poradí druhom rozhodnutí. Žalobcovia tiež poukázali na postup odvolacieho súdu v predchádzajúcom odvolacom konaní vedenom pod sp. zn. 7Co/88/2019, keď na neverejnom zasadnutí zrušil rozhodnutie súdu prvej inštancie, nevysporiadal sa pritom ale s ich námietkami uvedenými vo vyjadrení k odvolaniu žalovaných a zaujal opačný právny názor, ku ktorému už žalovaní nemohli zaujať svoje stanovisko, predložiť dôkazy, atď., čím odňal žalovaným právo na kontradiktórne konanie, právo na súdnu ochranu, právo na prístup k súdu, teda právo na spravodlivý proces, keďže aj po zrušení rozsudku súdu prvej inštancie odvolacím súdom musí vydaniu ďalšieho rozhodnutia súdu prvej inštancie predchádzať zákonné konanie (tzv. fair process), t. j. taký postup súdu v ktorom je zabezpečená spravodlivá ochrana práv a oprávnených záujmov strán sporu.

3.1. V rámci dovolacieho dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP t. j., že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, poukazujúc na bod 15 odôvodnenia napadnutého rozsudku žalobcovia namietali, že napadnutý rozsudok odvolacieho súdu je zmätočný, nezákonný a arbitrárny. Mali za to, že ak súd tvrdí, že Zmluva o dielo v znení jej dodatkov nie je simulovaný právny úkon potom platí, že zmluvné strany tento úkon urobili slobodne a s plnou vážnosťou a keďže žalovaní nevykonali dielo z uzavretej Zmluvy o dielo v znení jej dodatku zo dňa 8. augusta 2014 žaloba je dôvodná a žalobcovia majú právo na finančné plnenie, vydanie bezdôvodného obohatenia. Pokiaľ súd konštatoval, že Zmluva o dielo v znení jeho dodatku z 8. augusta 2014 je absolútne neplatný právny úkon (t. j. ako keby zmluva nebola uzavretá vôbec) a súčasne konštatoval, že nejde o simulovaný ani disimulovaný

právny úkon žalobcovia nastolili otázku „na základe akého úkonu - označenie úkonu - by žalovaná suma mala patriť žalovaným, aby nešlo o bezdôvodné obohatenie, za stavu keď žalovaní dielo z tejto zmluvy vôbec žalovaní nevykonali?“. Uviedli, že s touto otázkou sa odvolací súd vôbec nevysporiadal. Z prezentovaného právneho záveru odvolacieho súdu podľa nich ich vyplýva, že neexistuje žiadny právny titul, na základe ktorého by žalobcami vyplatená suma 29 700 eur mala zostať žalovaným. Žalobcovia mali za to, že právny záver odvolacieho súdu, že nedošlo na strane žalovaných k bezdôvodnému obohateniu, je arbitrárny a nezákonný a napadnutý rozsudok je v tejto časti nepresvedčivý a nezrozumiteľný, porušujúci práva žalobcov na súdnu ochranu a spravodlivé súdne konanie. Žalobcovia zopakovali, že v konaní sa domáhajú zaplata sumy 30 000 eur (neskôr 29 700 eur) z dôvodu, že nedošlo k vykonaniu prác z uzavretej Zmluvy o dielo v znení jej dodatku z 8. augusta 2014 a z toho dôvodu došlo na strane žalovaných k bezdôvodnému obohateniu, ktoré žalobcovia žiadajú vydať. Mali za to, že odvolací súd sa v tomto spore otázkou zásadného právneho významu „či z absolútne neplatného právneho úkonu vznikol zmluvným stranám nárok na vrátenie plnenia, v prípade žalobcov vrátenie peňažného plnenia (bezdôvodného obohatenia)“ vôbec nezaoberal, pričom nijako nezdôvodnil prečo na strane žalovaných k bezdôvodnému obohateniu nedošlo. Toto tvrdenie nemá oporu ani vo vykonanom dokazovaní a je len výsledkom účelového a ústavne neudržateľného výkladu práva odvolacím súdom. Napadnutý rozsudok odvolacieho súdu odporuje doterajšej rozhodovacej praxi všeobecných súdov v rovnakých alebo analogických otázkach - rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 15. decembra 2005 sp. zn. 4Cdo/237/2005, uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo 17. októbra 2022 sp. zn. 1VCdo/3/2022, pričom z neho nie je zrejmé čo bolo dôvodom pre odklon od ustálenej judikatúry dovolacieho súdu.

4. Žalovaní v písomnom vyjadrení k dovolaniu uviedli, že súd prvej inštancie ako aj odvolací súd dospeli na základe rozsiahleho dokazovania k záveru, že titul na poskytnutie plnenia existoval a vysporiadali sa dostatočne aj s otázkou prípadného bezdôvodného obohatenia žalovaných na úkor žalobcov. Mali za to, že v žiadnom prípade nedošlo k odklonu od ustálenej judikatúry Najvyššieho súdu Slovenskej republiky a nie je tak založená prípustnosť dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP. Pokiaľ žalobcovia nie sú spokojní so spôsobom hodnotenia dôkazov prvoinštančného a odvolacieho súdu, toto nemožno považovať za porušenie ich práva na spravodlivý proces a teda ani v tomto prípade nie je daný dovolací dôvod a dovolanie nie je prípustné. Žalovaní navrhli, aby dovolací súd dovolanie žalobcov zamietol a priznal im náhradu trov dovolacieho konania v rozsahu 100 %.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu, zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie žalobcov 1/ a 2/ treba odmietnuť. Na stručné odôvodnenie (§ 451 ods. 3 CSP) dovolací súd uvádza nasledovné:

6. Právo na prístup k dovolaciemu súdu nie je absolútne. Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok a tejto jeho mimoriadnej povahe zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti, prísne regulovanej Civilným sporovým poriadkom. Z ustanovenia § 419 CSP vyplýva, že proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je dovolanie prípustné, len ak to zákon pripúšťa, pričom prípady, v ktorých je dovolanie proti rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu-ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním.

7. Podľa § 420 CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

8. Podľa § 421 ods. 1 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, b) ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

9. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

10. Dovolanie prípustné podľa § 421 CSP možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

11. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f) CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní zákonu zodpovedajúcim spôsobom, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a v dovolaní náležite vymedziť dovolací dôvod (§ 420 CSP alebo § 421 CSP v spojení s § 431 ods. 1 CSP a § 432 ods. 1 CSP). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

Dovolanie podľa § 420 písm. f) CSP

12. Žalobcovia 1/ a 2/ vyvodzujúc prípustnosť dovolania z ustanovenia § 420 písm. f) CSP namietali, nedostatočné odôvodnenie napadnutého rozsudku odvolacieho súdu, nesprávne hodnotenie vykonaných dôkazov, nesprávne skutkové a právne závery a tiež porušenie zásady dvojínštancnosti súdneho konania (§ 34 CSP), princípu rovnosti zbraní a kontradiktórnosti konanie.

13. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f) CSP, sú: a/ zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b/ nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia, a to v takej miere (intenzite), v dôsledku ktorej došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom; integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce súdne konanie. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle citovaného ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca a ktoré (porušenie) tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie veci za prítomnosti strany sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a na rozhodnutie o riadne uplatnenom nároku spojené so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutia spravodlivosti).

14. Princípu práva na spravodlivý proces zodpovedá právo účastníka na určitú kvalitu súdneho rozhodnutia a povinnosť súdu svoje rozhodnutie riadne odôvodniť. Súd sa teda musí zaoberať účinne námietkami, argumentmi a dôkaznými návrhmi strán (avšak) s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie (I. ÚS 46/05). Z uvedeného potom vyplýva, že k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle § 420 písm. f) CSP môže dôjsť aj nepreskúmateľnosťou napadnutého rozhodnutia (porov. I. ÚS 105/06, III. ÚS 330/2013, III. ÚS 47/2019, IV. ÚS 372/2020, 1 Cdo 213/2019, 2 Cdo 190/2019, 3 Cdo

15. V predmetnej veci sú v dovolaní napadnutom rozhodnutí (obsah ktorého nemožno posudzovať izolovane od rozsudku súdu prvej inštancie, lebo prvoinštančné a odvolacie konanie z hľadiska predmetu konania tvoria jeden celok - vid' rozhodnutia ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 78/05, III. ÚS 264/08, IV. ÚS 372/08) zreteľne vysvetlené jeho podstatné dôvody, uvedené ustanovenia, ktoré súd aplikoval a z ktorých vyvodil svoje právne závery, ako i vysvetlené právne úvahy, ktorými sa pri rozhodovaní riadil. Prijaté právne závery sú primerane odôvodnené spôsobom zodpovedajúcim § 393 ods. 2 CSP (predtým § 157 ods. 2 zákona č. 99/1963 Zb.). Za procesnú vadu konania v zmysle § 420 písm. f) CSP nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv dovolateľov.

15.1. Osobitne s dovolacími námietkami žalobcov dovolací súd uvádza, že súdy nižších inštancií v odôvodnení svojich rozhodnutí dostatočným spôsobom objasnili ako v spore dospeli k záveru, že zmluva o dielo uzavretá medzi žalobcami a žalovanými dňa 8. augusta 2014 v znení jej dodatku nebola uzavretá vážne, a preto je podľa § 37 ods. 1 Občianskeho zákonníka neplatná. V uvedenom smere poukázali na výsledky vykonaného dokazovania, z ktorých vyplynulo, že strany sporu v kúpnej zmluve týkajúcej sa pozemku účelovo uvedú nižšiu kúpnu cenu, doplatok ktorej žalobcovia vyplatia žalovaným na základe „simulovanej"/predstieranej zmluvy o dielo a rovnako tak boli dohodnutí, že v zmluve o dielo uzavretej so zhotoviteľom O-business s.r.o. uvedenú účelovo nižšiu cenu diela, zálohu ktorej žalobcovia vyplatia žalovaným a zaplatia im aj náklady na projekt. Odvolací súd považujúc výrok rozsudku prvoinštančného súdu za vecne správny, súčasne v dôvodoch rozhodnutia (na rozdiel od súdu prvej inštancie) doplnil, že „...Zmluva o dielo v znení jej dodatku z 8. augusta 2014 v skutočnosti nebola simulovaným právnym úkonom, pretože nezastierala žiaden iný tzv. disimulovaný právny úkon, ktorý by bol platný, preto je neplatná pre nedostatok vôle zmluvných strán uzavrieť túto zmluvu. ...V konaní však bolo preukázané, že na strane žalovaných nedošlo k bezdôvodnému obohateniu prijatím sumy 29 700 eur poskytnutej zo strany žalobcov, pretože žalobcovia túto sumu poskytli žalovaným z dôvodu zaplatenia zvyšnej kúpnej ceny za pozemok (14 700 eur) a zaplatenia prvotnej platby (15 000 eur) pre spoločnosť O-Business s.r.o. na výstavbu rodinného domu žalobcov...". Nie je preto opodstatnená dovolacie námietka žalobcov, že odvolací súd nijako nezdôvodnil prečo na strane žalovaných k bezdôvodnému obohateniu nedošlo. Dovolací súd uzatvára, že odôvodnenie odvolacieho súdu sa vporadúva so všetkými podstatnými rozhodujúcimi skutočnosťami, vrátane tých na ktoré žalobcovia poukazovali aj v rámci dovolacích námietok a myšlienkový postup odvolacieho súdu je v odôvodnení dostatočne vysvetlený nielen s poukazom na všetky rozhodujúce skutočnosti zistené vykonaným dokazovaním, ale tiež s poukazom na právne závery, ktoré prijal (§ 220 ods. 2 CSP).

16. Zo zhora uvedeného (pod bodom 15.1) je teda zrejmé, ako a z akých dôvodov odvolací súd rozhodol a podľa názoru dovolacieho súdu má odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu všetky náležitosti v zmysle § 393 CSP. Za procesnú vadu konania podľa ustanovenia § 420 písm. f) CSP nemožno považovať to, že žalobcovia sa s rozhodnutím odvolacieho súdu nestotožnili a že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa ich predstáv. Samotná skutočnosť, že dovolatelia so skutkovými a právnymi závermi vyjadrenými v odôvodnení rozhodnutí súdov oboch nižších inštancií nesúhlasia a nestotožňujú sa s nimi, nemôže sama osebe viesť k založeniu prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f) CSP, pretože do práva na spravodlivý proces nepatrí právo na to, aby bol účastník konania pred všeobecným súdom úspešný, teda aby sa všeobecný súd stotožnil s jeho právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ním predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jeho vôľou a požiadavkami, ale ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ním navrhnutých dôkazov súdom, prípadne dožadovať sa ním navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 98/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).

17. Dovolací súd tiež poznamenáva, že pri posudzovaní splnenia požiadaviek na riadne odôvodnenie rozhodnutia, správnosť právnych záverov (v danom prípade o neplatnosti zmluvy o dielo v znení jej dodatku v zmysle § 37 ods. 1 Občianskeho zákonníka pre nedostatky vážnosti v prejave vôle), ku ktorým súdy dospeli, nie je právne relevantná, lebo prípadne nesprávne právne posúdenie veci prípustnosť dovolania nezakladá. Ako vyplýva aj z judikatúry ústavného súdu, iba skutočnosť, že

dovolať sa s právnym názorom všeobecného súdu nestotožňuje, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti rozhodnutia odvolacieho súdu (napr. I. ÚS 188/06). Dovolací súd v tomto kontexte ďalej uvádza, že prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f) CSP nezakladá skutočnosť, že napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu (prípadne) spočíva na nesprávnych právnych záveroch (ktoré taktiež žalobcovia namietali), nakoľko nesprávne právne posúdenie veci nezakladá vadu zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP (porov. R 24/2017). Najvyšší súd už podľa predchádzajúcej úpravy dospel k záveru, že realizácia procesných oprávnení sa účastníkovi neznemožňuje právnym posúdením (viď R 54/2012 a 1Cdo/62/2010, 2Cdo/97/2010, 3Cdo/53/2011, 4Cdo/68/2011, 5Cdo/44/2011, 6Cdo/41/2011, 7Cdo/26/2010 a 8ECdo/70/2014). Skutočnosť, že dovolaťelia majú odlišný právny názor než odvolací súd, bez ďalšieho nezakladá a nedokazuje nimi tvrdenú vadu v zmysle § 420 písm. f) CSP.

18. K namietanému pochybeniu v procese dokazovania v danej veci („selektívnemu výberu dôkazov súdmi nižších inštancií“ resp. „nekomplexnému hodnoteniu dôkazov“) dovolací súd uvádza, že pokiaľ súd nevykonával v priebehu civilného konania všetky navrhované dôkazy alebo nevykonával iné dôkazy na zistenie rozhodujúcich skutočností, nedostatočne zistil skutkový stav alebo nesprávne vyhodnotil niektorý dôkaz, nemožno to v zásade považovať za procesnú vadu konania znemožňujúcu realizáciu procesných oprávnení strany, čo v súlade s ustálenou judikatúrou najvyššieho súdu nie je dôvodom zakladajúcim prípustnosť dovolania v zmysle § 420 písm. f) CSP. Predmetná judikatúra dovolacieho súdu bola a je akceptovaná aj ústavným súdom napr. v rozhodnutiach sp. zn. I. ÚS 65/2020, III. ÚS 171/2018, II. ÚS 202/2020, II. ÚS 108/2020, II. ÚS 153/2019, II. ÚS 465/2017, IV. ÚS 511/2020.

19. Pokiaľ ide o žalobcami namietané hodnotenie dôkazov dovolací súd vo všeobecnosti tiež uvádza, že súdy rozhodujú vo veci v zmysle zásady voľného hodnotenia dôkazov zakotvenej v čl. 15 Základných princípov CSP v spojení s § 191 CSP. Táto zásada vyplýva z ústavného princípu nezávislosti súdov (čl. 46 ústavy) a znamená, že záver, ktorý sudca urobí o vykonaných dôkazoch z hľadiska ich pravdivosti a dôležitosti pre rozhodnutie, je vecou jeho vnútorného presvedčenia a jeho logického myšlienkového postupu. Hodnotenie dôkazov úvahou súdu však neznamená ľubovôľu, lebo hodnotiaci úvaha musí vždy zodpovedať zásadám formálnej logiky, musí vychádzať zo zisteného skutkového stavu veci a vykazovať funkčnú a teleologickú zhodu s priebehom konania. Výsledky hodnotenia dôkazov sú súčasťou odôvodnenia rozhodnutia, v ktorom súd stručne, jasne a výstižne vysvetľuje, ktoré skutočnosti považoval za preukázané a ktoré nie, z ktorých dôkazov vychádzal a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil, prečo nevykonával ďalšie navrhnuté dôkazy a pod.

19.1. V danom prípade po preskúmaní napadnutého rozhodnutia dovolací súd dospel k záveru, že dovolaťelmi spochybnená hodnotiaci úvaha (resp. jej výsledok) odvolacieho súdu zodpovedá zásadám formálnej logiky a je aj preskúmateľná. Úvahy, ktorými sa v rámci hodnotenia dôkazov riadil, sú v súlade so zásadami formálnej logiky, pričom výsledok hodnotenia dôkazov zodpovedá tomu, čo malo byť nimi zistené. Podľa názoru dovolacieho súdu procesný postup odvolacieho súdu prebiehal v zmysle právnej úpravy Civilného sporového poriadku. Takýmto procesným postupom odvolacieho súdu preto nedošlo k tomu, že by súd (odvolací) znemožnil žalobcom, aby uskutočňovali im patriace procesné práva v takej miere, že by tým došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 písm. f) CSP).

20. Dovolací súd tiež zdôrazňuje, že na rozdiel od súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu nemôže v dovolacom konaní formulovať nové skutkové závery a rovnako nie je oprávnený preskúmať správnosť a úplnosť skutkových zistení, už len z toho dôvodu, že nie je oprávnený prehodnocovať vykonané dôkazy, pretože v dovolacom konaní nemá možnosť vykonávať dokazovanie (§ 442 CSP). Má však možnosť vyhodnotiť a posúdiť, či konanie nie je postihnuté rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.) a či konajúcimi súdmi prijaté skutkové závery nie sú svojvoľné, neudržateľné alebo prijaté v zrejmom omyle, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces (IV. ÚS 252/04), čím by mohlo dôjsť k vade zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP. V preskúmvanej veci dovolací súd takúto existenciu vady zmätočnosti nezistil.

21. Žalobcovia ďalej namietali porušenie zásady dvojínštancnosti konania, ktorá zabezpečuje, že takmer každé rozhodnutie vydané súdom v prvom stupni konania je preskúmateľné nadriadeným súdom (odvolacím) v druhom stupni konania. Porušenie predmetnej zásady videli v tom, že prvoinštančný súd sa v poradí druhom rozhodnutí riadil „formalisticky“ vysloveným právnym názorom odvolacieho súdu v predchádzajúcom zrušujúcom rozhodnutí.

21.1. Z obsahu spisu vyplýva, že v poradí prvým rozsudkom z 3. októbra 2018 č. k. 10C/376/2016-286 súd prvej inštancie v prevažnej časti (o zaplatenie 29 700 eur s príslušenstvom) žalobe vyhovel, len v nepatrnej časti žalobu zamietol. Proti tomuto rozsudku podali odvolanie žalovaní, a to voči vyhovujúcemu výroku, pričom odvolací súd uznesením z 30. júna 2020 č.k. 7Co/88/2019-373 rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutom vyhovujúcom výroku, ako aj vo výroku o trovách konania zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Výslovil názor, že v prvoinštančnom konaní neboli odstránené zásadné rozpory v tvrdeniach strán sporu. V ďalšom konaní mal súd prvej inštancie vypočítať navrhnutú svedkyňu L. O., prípadne vykonať ďalšie stranami navrhnuté dôkazy a zaoberať sa tým, či zmluva o dielo spolu s dodatkom medzi zmluvnými stranami bola platne uzavretá a za akým účelom bola žalobcami vyplatená žalovaným suma 29 700 eur. V poradí druhým rozsudkom súd prvej inštancie po doplnení dokazovania žalobu zo zhora uvedených dôvodov zamietol.

21.2. Podľa § 391 ods. 2 a 3 CSP ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, súd prvej inštancie je viazaný právnym názorom odvolacieho súdu.

Ak odvolací súd zruší rozhodnutie súdu prvej inštancie a vráti mu vec na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, je povinný v odôvodnení rozhodnutia uviesť aj to, ako má súd prvej inštancie vo veci ďalej postupovať. Zo znenia citovaného zákonného ustanovenia vyplýva súdu nižšej inštancie viazanosť vysloveným právnym názorom odvolacieho súdu v zrušujúcom rozhodnutí. Právny názor odvolacieho súdu je záväzný tak v otázkach právnych ako aj skutkových. Z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia je zjavné, že v danom prípade súd prvej inštancie po zrušení v poradí prvého rozsudku doplnil dokazovanie presne v zmysle intencií záverov odvolacieho súdu; takto doplnené dokazovanie znovu vyhodnotil a vo veci samej rozhodol. V žiadnom prípade takýmto procesným postupom nedošlo k porušeniu zásady dvojínštancnosti konania resp. vytýkanému formalistickému prístupu v súvislosti s prezentovanými právnymi názorom odvolacieho súdu a v nadväznosti na to k porušeniu práva na spravodlivý proces na strane žalobcov.

22. V rámci dovolacieho dôvodu podľa § 420 písm. f) CSP dovolatelia namietali aj porušeniu princípu rovnosti zbraní. Tento princíp predstavuje v procesnoprávnej rovine základný postulát, podľa ktorého žiadna zo sporových strán (bez ohľadu na to, či ide o fyzickú alebo právnickú osobu) nemá vo vzťahu k protistrane iné než rovnocenné postavenie. Znamená to, že žiadna sporová strana nie je akýmkoľvek spôsobom nadradená druhej sporovej strane. Citovaný článok pokrýva tú časť procesnoprávných vzťahov, ktorá vzniká medzi dvoma sporovými stranami kontradiktórneho konania. Obsahom každého právneho vzťahu sú práva a povinnosti, ktoré vznikajú pri realizácii oprávnení jednotlivých subjektov tohto právneho vzťahu. Z tohto aspektu sa prejavuje princíp rovnosti sporových strán ako tzv. rovnosť zbraní judikovaná Európskym súdom pre ľudské práva. Rovnosť zbraní sa prejavuje ako rovnaká miera možností uplatňovania prostriedkov procesného útoku, ale aj procesnej obrany v medziach stanovených Civilným sporovým poriadkom (Števček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M., a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha : C. H. Beck, 2016, 44-45 s.).

22.1. Rovnosť pred súdom je len výrazom rovnosti strán civilného sporového konania. Rovnosť pred zákonom a rovnosť pred súdom je obsahom toho istého pojmu a znamená rovnaké postavenie oboch procesných strán pri aplikácii hmotných i procesných predpisov ktorýmkoľvek súdom voči ktorémukoľvek účastníkovi konania. Zásada rovnosti strán v civilnom procese sa prejavuje vytváraním rovnakých procesných podmienok a rovnakého procesného postavenia subjektov, o právach a povinnostiach ktorých rozhoduje civilný súd (m. m. PL. ÚS 43/95). O tom, ako v tom-ktorom prípade prebiehalo civilné sporové konanie, posudzuje dovolací súd na podklade spisu (sp. zn. 3 Cdo 289/2014, sp. zn. 3 Cdo 321/2015, sp. zn. 3 Cdo 888/2015, sp. zn. 3 Cdo 156/2016).

22.2. Z obsahu spisu preskúmvanej veci vyplýva, že žalobcom, ktorí sa v spore domáhali vydania

bezdôvodného obohatenia, súd prvej inštalácie vytvoril dostatočný priestor pre predkladanie dôkazov na preukázanie nimi tvrdených skutkových okolností, týmito sa riadne zaoberal a aj ich vyhodnotil, zároveň im umožnil na pojednávaní rovnako ako žalovaným vyjadriť sa a predniesť tvrdenia resp. reagovať na obranu žalovaných. Dovolací súd preto konštatuje, že dovolatelia neopodstatnene namietali porušenie zásady rovného postavenia strán v spore tým, že „odvolací súd sa dominantne orientoval na dôkazy svedčiace v prospech žalovaných“. Pre takéto konštatovanie obsah spisu nedáva podklad.

23. Napokon žalobcovia naplnenie vady zmätočnosti podľa § 420 písm. f) CSP videli aj v postupe odvolacieho súdu v predchádzajúcom odvolacom konaní vedenom pod sp. zn. 7Co/88/2019, keď na neverejnom zasadnutí zrušil rozhodnutie súdu prvej inštalácie, avšak nevysporiadal sa pritom riadne s ich námietkami uvedenými vo vyjadrení k odvolaniu žalovaných a zaujal opačný právny názor, ku ktorému už žalovaní nemohli zaujať svoje stanovisko, predložiť dôkazy, atď., čím im mal odňať právo na kontradiktórne konanie, právo na súdnu ochranu, právo na prístup k súdu, teda právo na spravodlivý proces. Aj po zrušení rozsudku súdu prvej inštalácie odvolacím súdom malo vydanie ďalšieho rozhodnutia súdu prvej inštalácie predchádzať zákonné konanie (tzv. fair process), t.j. taký postup súdu v ktorom je zabezpečená spravodlivá ochrana práv a oprávnených záujmov strán sporu.

23.1. Podstatou kontradiktórnosti a s ňou súvisiacou „rovnosťou zbraní“ je, aby všetci účastníci konania mali reálnu možnosť využiť svoje procesné práva predložiť argumenty a reagovať na „protiargumenty“ protistrany. Osobitne to platí o sporových konaniach, v ktorých stoja proti sebe žalobca a žalovaný a kde sa v celom rozsahu uplatňuje kontradiktórnosť konania (nález Ústavného súdu SR zo 7. júna 2016, sp. zn. III. ÚS 32/2015).

23.2. V danom prípade preskúmaním spisu dovolací súd nezistil, že by súdy nižších inštalácií svojím postupom porušili právo žalobcov na kontradiktórne konanie. Všetky vyjadrenia žalovaných boli žalobcom riadne doručené, títo mali dostatočnú možnosť s nimi sa oboznámiť a reagovať na ne. Žalobcovia v konečnom dôsledku vo svojich dovolacích námietkach ani bližšie nešpecifikovali, v čom konkrétne malo ich právo v štádiu konania po prvom zrušujúcom rozhodnutí porušené. Pokiaľ uviedli, že „odvolací súd sa riadne v poradí v prvom rozhodnutí nevysporiadal s ich námietkami uvedenými vo vyjadrení k odvolaniu žalovaných a zaujal k nim opačný právny názor (ku ktorému už žalovaní nemohli zaujať svoje stanovisko)“, táto skutočnosť obsahovo nezodpovedá podstate kontradiktórnosti konania (tomu čo má na zreteľ). Odhliadnuc od opodstatnenosti predmetnej námietky je potrebné aj uviesť, že žalobcovia v ďalšom konaní, ktoré nasledovalo (po zrušení prvoinštančného rozsudku) mali zachované všetky ich procesné oprávnenia a mohli teda uplatniť svoj vplyv na výsledok konania. Ani uvedená (namietaná) skutočnosť nemôže preto založiť vadu zmätočnosti podľa § 420 písm. f) CSP (porovnaj sp. zn. 3 Cdo 204/2013, sp. zn. 5 Cdo 209/2009, 5 Cdo 185/209, 3 Cdo 57/2011 ako aj IV. ÚS 41/2014).

24. V posudzovanom prípade dovolací súd uzatvára, že obsah spisu nedáva podklad pre záver, že konanie pred odvolacím súdom bolo postihnuté namietanou vadou zmätočnosti uvedenou v ustanovení § 420 písm. f) CSP, dovolanie žalobcov preto v uvedenej časti odmietol podľa § 447 písm. c) CSP ako dovolanie smerujúce proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je prípustné.

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP

25. Dovolací súd ďalej pristúpil k skúmaniu existencie dovolacieho dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP. Dovolatelia podľa tohto dovolacieho dôvodu namietali nesprávne právne posúdenie veci odvolacím súdom, v ktorej súvislosti nastolili otázku „či z absolútne neplatného právneho úkonu vznikol zmluvným stranám nárok na vrátenie plnenia, v prípade žalobcov vrátenie peňažného plnenia (bezdôvodného obohatenia)“ resp. „...na základe akého úkonu - označenie úkonu - by žalovaná suma mala patriť žalovaným, aby nešlo o bezdôvodné obohatenie, za stavu keď žalovaní dielo z tejto zmluvy vôbec žalovaní nevykonali“. V uvedenom smere poukázali na odklon od judikatúry najvyššieho súdu, pričom za takúto označili rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 15. decembra 2005 sp. zn. 4Cdo/237/2005 a uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo 17. októbra 2022 sp.zn. 1VCdo/3/2022.

26. Pre právnu otázku, ktorú má na mysli § 421 ods. 1 písm. a) CSP, je charakteristický „odklon“ jej riešenia, ktorý zvolil odvolací súd, od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. Ide tu teda o situáciu, v ktorej sa už rozhodovanie senátov dovolacieho súdu ustálilo na určitom riešení právnej otázky, odvolací súd sa však svojím rozhodnutím odklonil od „ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu“. Ustanovením § 421 ods. 1 písm. a) CSP sa teda sleduje zámer minimalizovať nežiadúce odklony rozhodnutí odvolacích súdov od rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, a tým prispieť k ich jednotnému rozhodovaniu.

27. V zmysle záverov najvyššieho súdu vyjadrených v rozhodnutí publikovanom ako judikát R 71/2018 patria do pojmu „ustálená rozhodovacia prax dovolacieho súdu“ predovšetkým stanoviská alebo rozhodnutia najvyššieho súdu, ktoré sú (ako judikáty) publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky. Súčasťou ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu je tiež prax vyjadrená opakovane vo viacerých nepublikovaných rozhodnutiach najvyššieho súdu, alebo dokonca aj v jednotlivom, dosiaľ nepublikovanom rozhodnutí, pokiaľ niektoré neskôr vydané (nepublikované) rozhodnutia najvyššieho súdu názory obsiahnuté v skoršom rozhodnutí nespochybnili, prípadne tieto názory akceptovali a z hľadiska vecného na ne nadviazali. Do ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu treba zahrnúť aj naďalej použiteľné, legislatívnymi zmenami a neskoršou judikatúrou neprekonané civilné rozhodnutia a stanoviská publikované v Zbierkach súdnych rozhodnutí a stanovísk vydávaných Najvyššími súdmi ČSSR a ČSFR, ďalej v Bulletin Najvyššieho súdu ČSR a vo Výbere rozhodnutí a stanovísk Najvyššieho súdu SSR a napokon aj rozhodnutia, stanoviská a správy o rozhodovaní súdov, ktoré boli uverejnené Zborníkoch najvyšších súdov č. I, II. a IV vydaných SEVT Praha v rokoch 1974, 1980 a 1986.

28. Aby na základe dovolania podaného podľa § 421 ods. 1 písm. a) resp. § 421 ods. 1 písm. b) či § 421 ods. 1 písm. c) CSP mohlo byť rozhodnutie dovolacieho súdu podrobené meritórnemu dovolaciemu prieskumu z hľadiska namietaného nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 432 ods. 1 CSP), musia byť (najskôr) splnené predpoklady prípustnosti dovolania, medzi ktoré okrem iného patrí riadne odôvodnenie dovolania prípustnými dovolacími dôvodmi a spôsobom vymedzeným v ustanoveniach § 431 až § 435 CSP (porovnaj 2Cdo/203/2016, 3Cdo/216/2017, 4Cdo/64/2018, 6Cdo/113/2017, 7Cdo/95/2017 a 8Cdo/95/2017). K posúdeniu dôvodnosti dovolania (či dovolateľom napadnuté rozhodnutie skutočne spočíva na nesprávnom právnom posúdení) môže odvolací súd pristúpiť len po prijatí záveru o prípustnosti dovolania. Aj právna úprava dovolacieho konania obsiahnutá v CSP, podobne ako predchádzajúca právna úprava, dôsledne odlišuje prípustnosť a dôvodnosť dovolania.

29. Otázkou relevantnou podľa § 421 ods. 1 písm. a), b) a c) CSP môže byť len otázka právna (nie skutková otázka). Môže ísť tak o otázku hmotnoprávnu (ktorá sa odvíja od interpretácie napríklad Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine), ako aj o otázku procesnoprávnu (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení). Otázkou relevantnou podľa tohto ustanovenia môže byť len právna otázka, na ktorej spočívalo rozhodnutie dovolacieho súdu. Otázky síce riešené súdmi v priebehu konania, avšak netvoriace základ ich rozhodnutí, nemajú relevanciu v zmysle tohto ustanovenia. Predmetná otázka musí byť zároveň procesnou stranou nastolená v dovolaní. Právne otázky, dovolateľom v dovolaní nenastolené a nepomenované, nemajú relevanciu z hľadiska prípustnosti dovolania podľa tohto ustanovenia.

30. Ešte pred posúdením samotného „právneho odklonu“ (§ 421 ods. 1 písm. a) CSP), „vyriešenia právnej otázky“ (§ 421 ods. 1 písm. b) CSP) alebo „zjednotenia rozdielneho rozhodovania“ (§ 421 ods. 1 písm. c) CSP) treba uviesť, že správnosť súdmi riešených skutkových otázok nemôže byť v dovolacom konaní podrobená meritórnemu prieskumu, lebo dovolací súd je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd (§ 442 CSP); skutková okolnosť (t.j. skutková otázka, resp. riešenie skutkovej otázky) z hľadiska § 421 ods. 1 CSP je irelevantná.

31. Dovolací súd pri posudzovaní prípustnosti dovolania nie je viazaný (a zároveň obmedzený) rozhodnutiami najvyššieho súdu, ktoré v dovolaní označil dovolateľ (viď rozhodnutie veľkého senátu

obchodnoprávneho kolégia sp. zn. 1VObdo/2/2020 a tiež 1VCdo/2/2022, 8Cdo/278/2019).

32. Podľa právnej vety rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 15. decembra 2005 sp. zn. 4Cdo/237/2005 „Pri uplatnení záväzkov z bezdôvodného obohatenia vzniknutého plnením z neplatného právneho úkonu (nájomnej zmluvy) sa užívateľ (nájomca) pri zmene vlastníctva môže voči prvšiemu vlastníkovi zbaviť svojho záväzku, ak mu zmena vlastníctva k predmetu nájmu bola oznámená pôvodným vlastníkom alebo až keď mu ju nový vlastník preukázal. Pri posudzovaní takéhoto nároku možno analogicky použiť ustanovenie § 680 ods. 2 Občianskeho zákonníka“.

32.1. Podľa právnej vety uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo 17. októbra 2022 sp. zn. 1VCdo/3/2022 publikovanej pod č. 59/2022 „Z absolútne neplatnej kúpnej zmluvy, z ktorej si zmluvné strany vzájomne plnili (predávajúci prevzal aspoň časť kúpnej ceny a kupujúci bol zapísaný ako vlastník), vznikol synalagmatický záväzok zo zákona v zmysle § 457 Občianskeho zákonníka. Rozhodujúce je vždy, čo bolo podľa zmluvy plnené a o čo sa teda každý z nich obohatil v čase, keď bezdôvodné obohatenie vzniklo. Na synalagmatickom charaktere ich záväzkového vzťahu nič nemení ani skutočnosť, že predmet kúpy bol kupujúcim vrátený nie predávajúcemu, ale skutočnému vlastníkovi. Vrátením predmetu kúpy si kupujúci zároveň splnil svoju povinnosť vyplývajúcu zo synalagmatického záväzku s predávajúcim“.

33. Podľa názoru dovolacieho súdu sa odvolací súd právnymi závermi, na ktorých založil rozhodnutie napadnuté dovolaním žalovaných, neodklonil v nastolenej otázke/otázkach (viď bod 25.) od rozhodovacej praxe dovolacieho súdu vyjadrenej vo vyššie uvedených rozhodnutiach najvyššieho súdu. Vec sp. zn. 4Cdo/237/2005 nie je vôbec pre odlišné skutkové okolnosti a z nich plynúce právne závery vo vzťahu k preskúmvanej veci príliehavá. Vo veci sp. zn. 1VCdo/3/2022 síce išlo o riešenie bezdôvodného obohatenia z absolútne neplatnej kúpnej zmluvy, avšak v danom prípade si žalobcovia uplatnili svoj nárok titulom uzatvorenej zmluvy o dielo v znení jej dodatku a až z vykonaného dokazovania vyplynulo, že v skutočnosti sporné plnenie malo základ z predstieranej zmluvy o dielo, ktorú odvolací súd vyhodnotil ako neplatnú pre nedostatok vôle zmluvných strán ju uzavrieť. Podľa skutkových zistení žalobcovia žalovanú sumu v skutočnosti poskytli žalovaným z dôvodu zaplatenia zvyšnej kúpnej ceny za pozemok (14 700 eur) a zaplatenia prvotnej platby (15 000 eur) pre spoločnosť O-Business s.r.o. na výstavbu rodinného domu. Preto aj odvolací súd dospel k záveru, že na strane žalovaných nedošlo k bezdôvodnému obohateniu prijatím sumy 29 700 eur zo strany žalobcov. Žalobcovia pritom po skutkovej stránke svoju žalobu nekoncepovali zhora uvedeným spôsobom, hoci ich tvrdenia a v konečnom dôsledku aj znenie nastolených otázok svedčí o správnosti prijatých skutkových záverov. Pokiaľ by aj pravdivo zvolili uplatnenú argumentáciu vzhľadom na synalagmatický charakter záväzku s predávajúcim by sa poskytnutého plnenia mohli domáhať len súčasne s vrátením predmetu kúpy so zodpovedajúcim petitom žaloby.

34. Podľa § 447 CSP dovolací súd odmietne dovolanie, ak a) bolo podané oneskorene, b) bolo podané neoprávnenou osobou, c) smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné, d) nemá náležitosti podľa § 428, e) neboli splnené podmienky podľa § 429 alebo f) nie je odôvodnené prípustnými dovolacími dôvodmi alebo ak dovolacie dôvody nie sú vymedzené spôsobom uvedeným v § 431 až 435.

35. So zreteľom na uvedené dovolací súd dovolanie žalobcov, ktorým namietali nesprávne právne posúdenie veci podľa § 421 CSP odmietol podľa § 447 písm. c) CSP, keďže smerovalo proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné.

36. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania dovolací súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

37. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.